



Erasmus+

## INTELEKTUALNI REZULTATI I: NEW-D RAZISKOVALNA ŠTUDIJA

### **Povzetek**

pripravila

Sarah LAND, Meath Partnership, IE

**Naslov projekta:** *Novi didaktični modeli v poklicnem izobraževanju in usposabljanju zapostavljenih mladih oseb s ciljem zmanjšanja osipa*

**Project number:** 2014-I-AT-KA202-000975



# **INTELEKTUALNI REZULTATI I: NEW-D RAZISKOVALNA ŠTUDIJA**

## **POVZETEK**

pripravila

**Sarah LAND, Meath Partnership, IE**

April 2015

### **NASLOV PROJEKTA**

Novi didaktični modeli v poklicnem izobraževanju in usposabljanju zapostavljenih mladih oseb s ciljem zmanjšanja osipa

Akronim: NEW-D

Project number: 2014-I-AT-KA202-000975

### **DISCLAIMER**

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije.  
Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

## **I Kazalo**

1	Kazalo.....	3
2	Povzetek .....	4
3	Uvod.....	5
4	Raziskovalna metodologija.....	7
5	Priporočila in zaključki.....	7
6	Smernice za didaktične modele.....	10
7	Povzetek & Zaključek .....	11

## 2 Povzetek

Cilj projekta NEW-D je razviti nov pristop k izobraževanju zapostavljenih mladih oseb. Projektni konzorcij je zaznal pomanjkljivosti v trenutnih sistemih usposabljanja, ki so na voljo mladim zapostavljenim osebam in osebam, ki so predčasno prekinile šolanje. Partnerji projekta so prepričani, da se bo z razvojem in izvedbo novega didaktičnega pristopa k tovrstnemu izobraževanju ne le izboljšala kakovost poklicnega izobraževanja in usposabljanja po Evropi, temveč se bo v veliki meri zmanjšalo tudi število osipnikov, kar bo pomenilo boljše zaposlitvene možnosti za mlade osebe, ki bi imele sicer omejene možnosti.

Nedavna gospodarska kriza v evroobmočju je vplivala na celotno generacijo mladih v Evropi, ki jih je treba sedaj ponovno vpeljati in vključiti na trg dela. Izguba evropskega človeškega kapitala zaradi izseljevanja na druge kontinente ter pomanjkanje strokovnih znanj in izkušenj znotraj te generacije mladih ljudi ima in bo še naprej imela škodljive posledice za evropsko gospodarstvo, če ne bomo uvedli novega pristopa za ciljno usmerjeno PIU, ki bo upošteval potrebe evropskega trga dela. Na podlagi podatkov za leto 2011 na spletni strani Eurofounda je podana ocena, da "gospodarski stroški ne vključevanja oseb NEET (mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo) znašajo več kot 150 milijard EUR ali 1,2 % BDP-ja. Nekatere države, kot so Bolgarija, Ciper, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Latvija in Poljska plačujejo 2 % ali več svojega BDP-ja" (EuroFound, 2015). Nedavna raziskava tudi izpostavlja potrebo po novem pristopu k ciljnemu poklicnemu izobraževanju in usposabljanju za to skupino. Poročilo EuroFounda iz leta 2012 poudarja, da visoka stopnja osipnikov in brezposelnost med mladimi v Evropi gospodarsko negativno vplivata na napredek Evrope in Evropske unije, poleg tega pa prinašata tudi socialne posledice za Evropsko skupnost;

*...dejstvo, da so izključeni ne le iz trga dela, ampak tudi iz izobraževalnega sistema, povečuje tveganje posameznika za socialno izključenost in verjetnost asocialnega vedenja; to vpliva tako na dobro počutje posameznika kot na njegov odnos do družbe.*

(EuroFound, 2012)

Podobno je tudi Svet Evropske unije potrdil, da obstaja povezava med mladimi, ki opustijo formalno izobraževanje in si ne prizadevajo za zaposlitvene možnosti, in socialno prikrajšanostjo. Svet navaja, da se osebe NEET (mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo) "lahko znajdejo v negativnih socialnih položajih, kot so osamljenost, pomanjkanje avtonomnosti, nevarnost ter nestabilno duševno in telesno zdravje, ki jih izpostavljajo večjim tveganjem za brezposelnost in socialno izključenost pozneje v življenju" (Svet Evropske unije).



Zapostavljene mlade osebe s tem, ko predčasno prekinejo izobraževanje in ne morejo posegati po zaposlitvenih možnostih, imajo poleg vedenjskih in zdravstvenih težav tudi težave z ne vključevanjem v družbene, državljanske in politične procese v Evropi, ter z umikom iz Evropske skupnosti. Bolj kot se ti mladi oddaljujejo od državljanske udeležbe, težje jih bo ponovno vključiti v Evropsko skupnost, priložnosti za izobraževanje in na trg dela. Projektna raziskava poudarja pomembnost in ustreznost projekta NEW-D za trajnost Evropske skupnosti in gospodarstva.

Nedavna gospodarska recesija v Evropi je sprožila številne politične izzive tako na državnih kot na evropskem nivoju. Z doslej največjimi stopnjami brezposelnosti in podzaposlenosti med mladimi ter naraščajočim številom osipnikov v tej starostni skupini ima projekt NEW-D potencial, da se odzove na trenutne trende in odpravi opredeljene pomanjkljivosti politike. To bomo dosegli na podlagi posvetovanj s ciljno skupino, obsežnih empiričnih in teoretičnih raziskav ter zavezanosti k ukrepom za zagotavljanje kakovosti, ki bodo zagotovili ustreznost in uporabnost razvitih virov. Projektni partnerji smo se zavezali k izboljšanju gospodarskih in socialnih obetov za zapostavljene mlade v Evropi in prepoznali poklicno izobraževanje in usposabljanje kot ključni medij, preko katerega bomo izvedli spremembe znotraj ciljne skupine.

Raziskava, ki je bila izvedena leta 2012, ocenjuje, da 48 % mladih osipnikov ni imelo predhodnih izkušenj s plačano zaposlitvijo, kar sproža osrednje vprašanje; mladi nimajo podpore pri prehodu iz formalnega izobraževanja v zaposlitev (Sissons and Jones, 2012). V primerih, kjer formalno izobraževanje ni uspešno in mladi prekinejo šolanje ter postanejo brezposelni, se problemi, s katerimi se sooča evropski sistem formalnega izobraževanja, še poslabšajo. Nov pristop k PIU lahko kot most med formalnim izobraževanjem in trgom dela okrepi zadržanje zapostavljenih mladih v teh izobraževalnih programih in posledično izboljša njihove zaposlitvene možnosti na evropskem trgu dela. Pomen PIU v tem kontekstu so poudarili tudi v nedavni publikaciji fundacije Solidar Foundation. Slednja v poročilu navaja, da iskanje novih, trajnostnih pristopov k PIU za zapostavljene mlade predstavlja »bistven del pri oblikovanju združenj za učenje, v katerih se mladi usposobijo ter delijo in razvijajo svoja znanja in sposobnosti« (Reuter, 2014). Projektna skupina NEW-D si prizadeva v celoti izkoristiti potencial PIU in oblikovati ter razviti nov pristop k poklicnemu izobraževanju in usposabljanju za mlade ljudi z omejenimi možnostmi po vsej Evropi.

### 3 Uvod

Namen raziskovalne študije NEW-D je dvojen. Najprej so želeli projektni partnerji opredeliti dejanske potrebe ciljne skupine projekta; zapostavljenih mladih udeležencev izobraževanj in skupine NEET -mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo. V okviru tega so partnerji skušali razumeti ozadje in predhodne izkušnje z učenjem ciljne skupine, da bi ugotovili, kateri didaktični

pristopi so bili učinkoviti v preteklosti in kateri modeli so bili neuspešni. Raziskavo pa so izvedli tudi s ciljem razumeti, dokumentirati in predstaviti najnovejše ugotovitve v zvezi z učnim procesom mladih. Da bi dosegli navedene cilje, je raziskava potekala v dveh fazah, in sicer teoretična raziskava dobrih praks izobraževalni programov za drugo priložnost in PIU za zapostavljene mlade ter empirična raziskava s spletnimi vprašalniki, ciljnim skupinami in osebnimi intervjuji.

Ker ni razpoložljivih podatkov o trenutnem stanju in pretoku ter empiričnih podatkov, ki določajo razloge za pojav osipa pri izobraževanju v tej starostni skupini, je bil bistven cilj študije zbrati te podatke od vsake partnerske države ter pridobiti vpogled v izkušnje, mnenja in občutljivosti mladih glede možnosti formalnega izobraževanja. Pri oblikovanju raziskovalnega okvira je organizacija Meath Partnership upoštevala specifične cilje raziskovalne faze ter projekta NEW-D kot celote. Da bi uspešno razvili nov didaktični pristop za PIU za zapostavljene mlade in osipnike, je bilo treba izvesti teoretično raziskavo z vidika treh različnih raziskovalnih tem. Slednje smo potem povzeli v naslednja raziskovalna vprašanja, partnerji pa so si razdelili raziskovalne naloge pod vsakim vprašanjem:

1. Izsledki trenutne raziskave o novih didaktičnih pristopih k delu z osipniki in osebami NEET (niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljaajo) v izobraževanju, pri usposabljanju in zaposlovanju; kateri so primeri dobrih praks in kakšna priporočila lahko damo za oblikovanje smernic NEW-D?
2. Kaj lahko psihologija učenja in razvojna psihologija doprineseta k pristopu in vsebini NEW-D; kakšna priporočila lahko damo za oblikovanje novega didaktičnega modela NEW-D?
3. Nevropsihologija – kako poteka učenje pri mladih in kako se razlikuje od učenja odraslih – kaj moramo prilagoditi pri našem »običajnem« pristopu, katere dejavnike glede modela NEW-D moramo upoštevati in kakšna priporočila lahko damo na podlagi te kratke analize?

Splošni cilj študije je bil raziskati poglede mladih ljudi na načine učenja in izobraževalne sisteme v partnerskih državah Avstriji, Nemčiji, na Danskem, Irskem, v Italiji, Sloveniji in Turčiji. Študija je bila izvedena v luči spremenljivih trendov v EU in najbolj opaznega naraščajočega števila oseb skupine NEET ter rastočih stopenj brezposelnosti med mladimi Evropejci.

V kontekstu EU je malo znanega o vidikih mladih ljudi glede različnih načinov poučevanja in še zlasti didaktičnih metod, ki jih uporabljajo učitelji v okviru formalnega izobraževanja in izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja. V skladu z usmeritvijo projekta NEW-D so v okviru raziskave potekali neposredni razgovori z mladimi s tveganjem, da predčasno opustijo šolanje, ali tistimi, ki so že izven izobraževanja, usposabljanja ali zaposlitve. Pričujoče poročilo ponuja pregled s povzetkom izpeljane raziskave in podatke, zbrane v posameznih partnerskih državah.

## 4 Raziskovalna metodologija

Zaradi skromnih predhodnih raziskav o vidikih mladih o tej tematiki, študija predstavlja predvsem raziskovanje s ciljem razkritja vpogledov, izkušenj in dojemanj. Ciljne skupine so bile izbrane kot najustreznejša metoda za študijo, saj predstavljajo učinkovito raziskovalno metodo, na podlagi katere lahko raziskujemo različna vprašanja v zvezi z mladimi znotraj primerjalne skupine. Poleg tega vključevanje omenjenih ciljnih skupin priznava mlade kot strokovne in pomembne informatorje glede svojih vidikov.

Partnerji so se odločili, da izvedejo pripravljalo raziskavo z razdeljevanjem in izpolnjevanjem predloge vprašalnika, ki so ga skupaj sestavili. Vprašalnike je moralo izpolniti najmanj 20 mladih v starosti med 16 in 25 let v vsaki partnerski državi. Projektna skupina se je strinjala, da lahko sodelujoči izpolnijo vprašalnike preko spleta ali na podlagi osebnega intervjuja kot del tematskih skupin. Partnerji so se odločili intervjuvati najmanj 5 mladih ljudi iz raziskovalnega vzorca, da bi dobili njihovo povratno informacijo in mnenja o ugotovitvah raziskave, jim postavili nadaljnja vprašanja v zvezi z njihovim želenim učnim okoljem, metodami poučevanja, predmeti, ter podali priporočila projektni skupini NEW-D in s tem sooblikovali razvoj v projektu.

Druge teme, ki so bile obravnavane znotraj ciljnih skupin, so vključevale njihove poglede na izobraževanje in usposabljanje, učiteljev slog in sposobnosti, razloge za opustitev šolanja, razpoložljivih možnosti podpore in ustvarjanje idealnega učnega okolja.

Vprašalnike je izpolnilo 147 mladih, starih med 16 in 25 let, od tega je bilo 74 moških, 72 žensk in 1 transseksualna oseba. Izvedenih je bilo 11 tematskih skupin in osebnih intervjujev s 43 mladimi, starimi med 16 in 25 let. Raziskovali smo poglede mladih z namenom, da opredelimo bistvena priporočila za razvoj didaktičnega okvira NEW-D.

Pred empirično raziskavo so partnerji izvedli fazo teoretične raziskave. Slednja je bila razdeljena na 3 osnovne teme, navedene zgoraj, v skladu s cilji predloga projekta. Partnerji so delali v parih in medsebojno strokovno pregledali rezultate drug drugega v povezavi s prvim projektnim intelektualnim rezultatom.

## 5 Priporočila in zaključki

Mladi ljudje, ki so sodelovali v raziskovalnem procesu so odgovorili, da je potrebno svetlo in prijazno okolje, da bi bila šola in izobraževanje bolj prijetna in privlačna za mlade. Njihove posebne zahteve vključujejo od alternativnih načrtov za učilnice, udobnih stolov, svetlo pobarvanih sten, odprtih oken za svež zrak, nastavljivo klimo, ogrevanje in razsvetljavo kot tudi čiste učilnice z dobro IT infrastrukturo, vključno z dobrimi Wi-Fi povezavami in uporabo drugih pametnih naprav.

Na sestankih ciljnih skupin so udeleženci poudarili potrebo po oblikovanju podpornih učnih okolij za učence, kjer se učenci ne bojijo prositi za pomoč učiteljev kadar le to potrebujejo. Ugotovljeno je bilo tudi, da je najbolj priljubljena metoda poučevanja v manjših razredih oziroma v manjših delovnih skupinah. Medtem, ko anketiranci iz Danske preferirajo individualno delo, ima večina anketirancev iz ostalih držav raje skupinsko delo. Skupinsko delo vidijo kot stimulativno delovno okolje študija za mlade, saj omogoča učencem da izpolnijo naloge v interaktivnem, zabavnem in aktivnem načinu s svojimi prijatelji. Zaskrbljenost glede skupinskega dela je bilo zaznati na Danskem, kjer imajo učenci nizko samospoštovanje, psihološke težave in nizko disciplino in kontrolo učiteljev kot glavnih razlogov, zakaj raje delajo individualno. Ti mladi ljudje so poudarili, da v skupini vedno en učenec poskuša prevladati nad delom skupine in to je lahko zastrašujoče za ostale učence, ki menijo da ne morejo izraziti svoje vizije za naloge v skupini. Za to je krivo slabo upravljanje interakcij skupine učiteljev, zato tudi učenci priporočajo, da če se uporablja tehnike skupinskega dela je potrebno najprej naučiti učence kako delati kot del skupine prijateljsko in spoštljivo. Ta ciljna skupina je tudi poudarila, da sta skupinsko delo in projektno delo zelo prijetni obliki za učenje, če je primerna in vključujoča dinamika skupine. Ciljna skupina iz Irske je tudi dala prednost skupinskemu delu. Ti mladi ljudje pripisujejo velik pomen izkušnjam in avtentičnemu učenju, ki dodaja teoretičnemu znanju tudi praktično znanje. Na ta način pripisujejo mladi prednost te vrsti usposabljanja. Mladi želijo biti aktivni, učijo se v praktičnih delavnicah ali na ekskurzijah, pridobijo delovno prakso, kar jim daje realne strokovne izkušnje še preden zapustijo šolo.

Učenci so bili zelo navdušeni z metodologijami poučevanja, ki temeljijo na IKT. Stopnja pričakovane IT infrastrukture se v konzorciju močno razlikuje; učenci na Irskem želijo računalnike in brezžični internet v vsaki učilnici, učenci v Turčiji, na Danskem in v Nemčiji si želijo pametnih učilnic z interaktivnimi tablamami kot tudi z uporabo pametnih naprav s strani učitelja za delo z učenci na individualni osnovi. Anketiranci iz Avstrije so poudarili potrebo, da morajo učitelji svoje učence intelektualno spodbujati k kritičnemu razmišljanju in spodbujanju komunikacijskih sposobnosti z postavljanjem odprtih vprašanj in želijo izpodbijati prejšnje koncepte poučevanja, ko so učenci imeli postavljene točke po katerih so se učili. Za dosego te učne potrebe je bilo priporočeno, da so pogovori in razprave v skupini najbolj učinkovite metode poučevanja.

Na tej točki je tudi vredno omeniti vrednost, ki jo ti mladi ljudje dajo učiteljem. Uspeh ali neuspeh pri formalnem izobraževanju, ki temelji na rezultatih te študije je v veliki meri odvisen od vrste učitelja, ki ga imajo učenci. Tako anketiranci kot udeleženci fokusnih skupin so enako poudarili vlogo učitelja, ki je ključnega pomena pri pridobitvi dobre izobrazbe. Vsi vprašani so se strinjali, da bi lahko prijazni, dostopni, iznajdljivi, dobro izobraženi in učitelji, ki spodbujajo naredili veliko razliko za mlade, ki jim grozi izpis iz formalnega izobraževanja. Če je učitelj dobro izobražen ima strast za predmet, ki ga poučuje; če so iznajdljivi lahko uporabljajo različne učne sloge za komuniciranje s svojo skupino učencev, zaradi česar je učna izkušnja zanimiva in edinstvena za učence; če je učitelj prijazen, pristopen, nudi podporo učencem, bodo učenci dobili občutek, da lahko govorijo z



učiteljem v primeru, da imajo težave z šolskim delom ali osebne težave. Učenci ne bodo prišli po pomoč k učitelju, če mu ne zaupajo, zato je pomembno za učitelja, da goji zaupanje s svojimi učenci, da jim pokaže potrpljenje in spoštovanje. Mladi ljudje, ki so bili intervjuvani menijo, da bi se morali učitelji zanimati za življenje učencev; prednost bi morali dati osebnemu razvoju svojih učencev kot tudi doseganju učnih rezultatov. Ta točka je bila poudarjena v italijanski fokusni skupini, zlasti kjer so mladi izrazili, da učitelji strogo sledijo šolskemu kurikulumu in ne kažejo nobenega zanimanja za razvoj svojih učencev; to je za učence lahko zelo de-motivacijsko. Fokusna skupina anketirancev je izpostavila potrebo po spremembi v zvezi s tem, da so šli po nasvet o izobraževanju in zaposlovanju k prijateljem in družini, ker s temi vprašanji niso mogli obrniti na učitelje. Ta točka je bila posebej poudarjena na Danskem in na Irskem; turški anketiranci pa so poudarili potrebo po usposabljanju učiteljev za boljšo pomoč prikrajšanim mladim, tako da bi upadlo število osipa med mladimi in absentizma.

Naslednje vprašanje postavljeno fokusnim skupinam se je nanašalo na pomoč učencem, ki bi jo le ti potrebovali, da bi zaključili svojo šolo. Udeleženci fokusne skupine so izpostavili vrsto podpor v tej kategoriji in to v razponu od prostora, kjer se učenci lahko sprostijo ali delajo naloge med urami, do bolj pragmatične podpore kot je "častnik študentske zveze", ki bi zagotovil tako osebno, kot tudi akademsko in strokovno podporo študentom. V večini fokusnih skupin je bil poudarek, da si želijo strokovne svetovalce za učence. Udeleženci iz irske fokusne skupine priporočajo, da bi naborniki iz posameznih panog industrije predstavili spretnosti, kvalifikacije in izkušnje, potrebne za zaposlitev v določenem sektorju, kar naj bi vodilo učence, da bi namenili večjo vrednost njihovim potencialnim kvalifikacijam in uvideli prednosti šolanja za boljšo zaposlitev v prihodnosti. Razgovori, ki so potekali v Avstriji so poudarili tudi dodatne podpore, kot je "vzornik" ali učenci, ki so že končali šolanje in so se prišli pogovoriti s sedanjo skupino učencev, pripovedujejo zgodbe o tem, kako so končali šolanje in napredovali, da bi našli zaposlitev. Avstrijski anketiranci so poudarili potrebo po več ekskurzijah in aktivnostih na prostem kot motivacijski faktor prikrajšanim mladim. Eden od predlogov iz Turčije je bil prav tako zanimiv. Tukaj je fokusna skupina udeležencev izpostavila, da učenci pogosto padejo v prvem letniku srednje šole, ker se jim zdi, da je težko, da se prilagodijo novemu šolskemu sistemu in prvi stopnici na akademski ravni. Mladi priporočajo, da šole izvajajo "indukcijsko" leto za učence, ki vstopajo v prvi letnik, da bo prehod iz primarnega izobraževanja bolj nemoten. Ti mladi so poudarili tudi potrebo po vključitvi staršev v izobraževalni sistem, saj bodo učenci le redko opustili šolanje, če jih družina podpira pri izobraževanju.

Medtem, ko so ti predlogi številni in različni, so priporočila, ki imajo neposredno povezavo do razvojnega dela v NEW-D didaktični model, povzete v spodnjem poglavju.

## 6 Smernice za didaktične modele

Kot del tega raziskovalnega procesa so bili pozvani prikrajšani mladi ljudje, ki so izpadli iz izobraževanja ali so bili v nevarnosti, da bodo opustili šolanje, da predložijo pripombe o številnih temah vsem, ki se nanašajo na vprašanja zakaj so opustili šolanje, kaj v zvezi s šolo jim ni bilo všeč, kaj jih bi pritegnilo, da bi ostali v šoli, kaj bi storili drugače, če bi imeli priložnost, da bi popravili svojo šolsko izobraževanje. Razlog, zakaj so bila ta vprašanja postavljena tej ciljni skupini je bil zbrati vpogled in povratne informacije, ki bi bile koristne za "NEW-D" nov didaktični model za zagotavljanje začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja za to ciljno skupino, tako da, čeprav so zapustili formalno izobraževanje lahko še vedno nadaljujejo visoko kakovostno poklicno kvalifikacijo. Projektni partnerji smo želeli pridobiti vpogled in razumeti razloge zakaj ljudje opustijo šolanje in razumeti kakšne podpore so potrebne za zagotovitev zmanjšanja osipa v prihodnosti. Ta priporočila so bila povzeta v prejšnjem poglavju, v nadaljevanju pa so pretvorjena v praktične nasvete projektnim partnerjem, katere naj imajo v mislih pri oblikovanju didaktičnega modela NEW-D.

1. V tej ciljni skupini mora biti usposabljanje izvedeno v obliki praktičnih delavnic, izletov, ekskurzij in skupinskih delovnih aktivnosti. Praktične delavnice morajo biti zasnovane tako, da se lahko aktivno vključijo in sodelujejo vsi učenci;
2. Če se uporablja tehniko skupinskega dela si je potrebno prizadevati, da so skupine manjše, da lahko v njej vsi udeleženci izrazijo svoje mnenje in se počutijo vključeni v skupino. Pred samim začetkom takega dela je potrebno določiti nekatera temeljna pravila, da se zagotovi učinkovito komunikacijo in spoštovanje vseh članov skupine – to je lahko kratko uvajanje v skupino ali nekaj enostavnejšega kot je pisna pogodba;
3. Učitelji bi morali biti prilagodljivi, fleksibilni, prijazni in pristopni, da bi lahko zadostili zahtevam učencev in naredili interaktivne in zanimive učne izkušnje;
4. Kadar bi potekalo učenje v učilnici bi le ta morala biti svetla, zračna in udobna, učitelji naj bi poskrbeli tudi za udobno namestitev in alternativno postavitve v prostoru, kot na primer stoli v krogu, itd.;
5. Učitelji naj bi poskrbeli za uporabo številnih sodobnih tehnologij. Nove tehnologije so zanimive za mlade in z uporabo računalnikov, prenosnih računalnikov, pametnih naprav in interaktivnih tablic zagotovijo njihovo zanimanje za učne vsebine;
6. Mladim mora biti na voljo dobro karierno svetovanje, da se poudari pomen izobraževanja pri zagotavljanju dobre zaposlitve kasneje v življenju in priporočila o prihodnjih kariernih poteh. V učnem načrtu NEW-D bi to lahko potekalo v obliki kariernih načrtov in učnih orodij za načrtovanje kariere v kateri izmed večjih industrij v evropskem gospodarstvu;

7. Vsi učitelji in trenerji, ki sodelujejo v procesu poklicnega izobraževanja in usposabljanja naj bi tej ciljni skupini mladih pokazali spoštovanje in upoštevanje; ta točka je bila v intervjujih fokusnih skupinah in vprašalnikih večkrat izpostavljena, učitelji naj na te mlade ljudi gledajo kot odrasle, naj jih ne gledajo zviška in naj upoštevajo njihove želje. To je ključnega pomena za uspeh didaktičnega modela NEW-D.

## 7 Povzetek & Zaključek

Celotna projekta skupina NEW-D je izvedla celovit raziskovalni proces, rezultati katerega bodo delovali kot izsledki za razvoj inovativnega didaktičnega modela NEW-D za zagotavljanje začetnih možnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja za prikrajsane skupine mladih. Partnerji so se zavezali, da bodo v celotnem raziskovalnem procesu sodelovali člani te ciljne skupine. Na podlagi raziskave področja in dokumentacije imajo zdaj partnerji jasno razumevanje trenutnih modelov “druge priložnosti” izobraževanja, ki se uporablja po vsej Evropi in dejanskih potreb, bojzani in pričakovani mladih osipnikov po Evropi. Trenutni uspešni modeli izobraževanja, ki so jih identificirali projektni partnerji, skoraj izključno vključujejo neko obliko praktičnega dela oz. usposabljanja orientiranega na trg dela. V evropskih državah kjer je najnižje število osipnikov država uporablja “dualni” sistem izobraževanja, kar pomeni, da lahko učenec pridobi svoje teoretično znanje v šoli, praktično znanje pa direktno na trgu dela. Podoben pristop se uporablja tudi pri učencih, ki želijo samo dokončati svoje poklicno izobraževanje in usposabljanje (“druga priložnost”). Učenci morajo prepoznati vrednost v izobraževanju in za mnoge je to edini način, da lahko dokončajo izobraževanje in pridobijo zaposlitev s konkurenčno plačo ali delovno mesto, ki jih zanima. Zato je potrebno v modelih poklicnega izobraževanja in usposabljanja za prikrajsane skupine mladih poudariti povezavo med izobraževanjem in zaposlovanjem.

Prav tako je treba omeniti, da so projektni partnerji pri anketiranju mladih, ki jim grozi izpis iz šole in prikrajsane skupine mladih, ki so že opustili šolanje, obravnavali kot odrasle, čeprav so bili nekateri mlajši kot 15 let. Zato je pomembno, da mentorji in tutorji, ki izvajajo izobraževalne programe za to ciljno skupino, vidijo in obravnavajo te mlade kot odrasle. Pomembno je, da učenci zaupajo svojim učiteljem, tako da se jim približajo, ko potrebujejo pomoč ali nasvet, po drugi strani pa je pomembno, da učitelji pokažejo svojim učencem spoštovanje in razumevanje kot sredstvo za gojenje zaupanja. Če učitelji spoštujejo svoje učence in pokažejo pristno zanimanje za njihove osebne okoliščine in poklicne ambicije, bodo tudi učenci pokazali zanimanje za njihovo izobraževanje in rezultat bo medsebojno zaupanje in spoštovanje. Z izkazovanjem spoštovanja do učencev in prijaznim pristopom do njih, bo učitelj spodbujal med mladimi pozitiven odnos do šole in izobraževanja. Da zagotovijo dokončanje višje stopnje šolanja učencem morajo biti tudi učitelji ustrezno usposobljeni; v ta namen se izdelajo idukcijski programi za učitelje ali pa se v izobražujejo v tako imenovanem “delovnem

programu” usposabljanja. Poleg tega je raziskava pokazala, da se mladi najbolj odzivajo na zabavne in interaktivne metode poučevanja; zato je potrebno na podlagi didaktičnih modelov učitelje dobro izobraziti in jim s tem omogočiti, da učencem zagotovijo različne stile poučevanja. Naša raziskava je pokazala, da so učencem najbolj stimulativni tisti učitelji, ki pokažejo pristno zanimanje in navdušenje nad temo katero poučujejo, so prijazni, odprti in sposobni zagotoviti usposabljanje oz. izobraževanje na dinamičen način, kjer lahko pride do skupinskega dela, praktičnih nalog, aktivnosti na prostem ali posameznih delovnih nalog na kateri koli dan.

Projektni partnerji bodo upoštevali vse te ugotovitve raziskav pri oblikovanju priporočil za ponudnike izobraževanja “druge priložnosti” in pri oblikovanju inovativnega didaktičnega modela projekta v začetnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju za prikrajšane mlade.